



**כזה ראה וחדש**  
מרכז ההדרכה "שבילים"  
ארגון מערכות החינוך החברתי-קהילתי  
אגף החינוך, התנועה הקיבוצית



## שם הפעילות: על חטא וסליחה – יום כיפור

הכותב/ת: מתוך חוברת חגי תשרי עמק חפר תשע"ב –  
באדיבות מחלקת נוער עמק חפר

### ערכים ומטרות הפעילות

עיסוק במושג ה'חטא' ו'סליחה', באמצעות סיפור יונה הנביא.

### קהל היעד

חברת הנעורים

### משך הפעילות

שעה-שעה וחצי

### רשימת ציוד ועזרים

- תפוחים
- זבש
- מטפחת לקשירת ידיים
- דגי זהב מבריסטול
- להכין חכות
- חבל לקשירת רגליים
- 20 פתקים – 10 מכל צבע
- נספח א' – שאלות לתחנה ד' – [לחצו כאן](#)

### מערך הפעילות

#### הקדמה

פעילות זו, בנויה כסיפור מסגרת כולל. על מנת להבין טוב יותר, יש להכיר את הסיפור: יונה הנביא. ביום הכיפורים נהוג לקרוא את ספר יונה. ספר זה מדבר על הכפרה וההבנה שבין אדם לחברו ובין אדם למקום. ומסביר באופן מטפורי את הזיקה של העם היהודי ליום הכיפורים במהותו כיום הכאה על חטא וסליחה. בכל תחנה יתחיל המדריך בפעילות ולאחר מכן יספר את הסיפור שעומד מאחורי התחנה.



**תחנה א' - העיר נינווה: משימה:** סעודה מפסקת- תחרות אכילה בידיים קשורות 2 תפוחים בדבש לכל חניך- תחרות בין שתי קבוצות. **הסיפור:** בעיר נינווה חי לו יונה. בעיר נינווה חיו גם הרבה אנשים רעים שביצעו המון פשעים. כשאלוהים ראה את המעשים הנוראים שאנשי נינווה עשו הוא כעס מאוד. יונה היה צדיק. אלוהים פנה ליונה וביקש ממנו לאומר לאנשי נינווה שעירם תוחרב (חשוב לציין שאינו מתנה את העניין במידה וישנו את מעשיהם- הפסוק המפורש אומר "עוד ארבעים יום ונינווה נהפכת. יונה פחד שיהפוך למנוזה ושאנשי נינווה יהרגו אותו בגלל שהוא אומר להם שיקרה להם דברים רעים. יונה ברח מהעיר נינווה, הוא ניסה לברוח ממצוות אלוהים.

**תחנה ב' - נמל יפו: משימה:** מכינים דגי זהב מבריסטול, כאשר על כל דג רושמים שאלה, נושא אודות יום כיפור. כגון: האם חשוב להגדיר זמן בשנה לתשובה?, האם חשוב נפש הוא משהו שצריך לעשות רק יום אחד בשנה?, מה משמעות היום הזה בשבילי? מה אני עושה ביום כיפור? וכו'... אוטמים את הדגים בעזרת מכונת למינציה ומוסיפים אטב משרדי לכל דג. מכינים שתי חכות שעשויות ממקל, חבל דק, שבקצהו מגנט עגול. מניחים בריכה קטנה ובה מים ומכניסים את הדגים לתוכה. כעת, על כל חניך בתורו לנסות ולדוג את אחד הדגים ולאחר מכן לענות על השאלה שעלתה בחכתו. **סיפור:** יונה הגיע לנמל יפו שם חיפש סירה שתיקח אותו רחוק מהעיר נינווה, הוא חשב שאם יברח הוא יצליח להתחמק מאלוהים. ושהעיר לא תוחרב.

**תחנה ג' - הסירה: משימה:** מחלקים את החניכים לשתי קבוצות וקושרים את רגליהם. מבעוד מועד יוחבאו במועדון 10 פתקים בשני צבעים שונים. על הקבוצה לאסוף את הפתקים בצבע שניתן לה. הקבוצה הראשונה שתביא את כל עשרת הפתקים היא הזוכה. **סיפור:** מלכים נחמדים הסכימו ליונה להצטרף אליהם והוא עלה איתם לספינה. ביום הראשון החלה סופה בים. ביום השני היא התגברה עד מאד. וביום השלישי הפכה הסופה לסערה וכמעט הספינה טבעה. הבין יונה שאלוהים שלח יד בדבר. הוא ציווה על המלאכים לקשור אותו ולהשליכו לים. המלאכים סירבו אך יונה התעקש והם עשו כמצוותו. לאחר השליכוהו לים קשור הפסיקה הסערה.

**תחנה ד' - בטן הלוויתן: משימה:** יש לחלק את החניכים לשתי קבוצות ועל מנת לצאת מבטן הלוויתן יצטרכו החניכים לענות על מספר שאלות. במידה ולא יענו נכונה יצעדו צעד אחורה במידה וכן, יצעדו צעד אחד קדימה. (נספח א') **סיפור:** כאשר יונה נזרק לים הגיע "דג-גדול", לוויתן, ובלע את יונה. יונה בילה במשך שלושה ימים בבטן הלוויתן והתפלל לאלוהים שיוציא אותו משם והוא מצטער שברח מציוויו ומבטיח לאלוהים. שיאמר לאנשי נינווה שעירם תיחרב. אלוהים שומע את תחנוניו ומוחל לו והלוויתן פולט אותו על חופי נמל יפו. יונה מנבא לאנשי נינווה חורבן ואלה משנים את דרכם ומכפרים על מעשיהם. אלוהים סולח להם ולא מחריב את העיר. יונה כועס על אלוהים ואומר לו כי ידע כי הוא "אל רחום וחנון". יונה כועס שאלוהים שמסמל את כל הטוהר שבעולם ואת הצדק סולח על פשעים גדולים של אנשי נינווה לאחר ששינו את דרכם. הוא מאמין שלא לכל מעשה יש כפרה. הוא אפילו מבקש מאלוהים למות ומחליט ללכת מהעיר.



**תחנה ה' - עץ הקיקיון:** בתחנה זו, יתחיל המדריך עם הסיפור ולאחר מכן יפתח בדיון קצר. את התחנה הזו, יש למקום תחת עץ שנותן צל רב. אם ליד מקום הפעילות ישנו עץ קיקיון אף רצוי לעשות זאת שם. סיפור: אלוהים מחליט להמשיל משל ליונה. לאחר שיונה יוצא מניווה הוא מחפש צל מהשמש החמה. ולפתע צומח מעליו עץ קיקיון שנותן לו צל רב. יונה שלפי הצדק האנושי לא מגיע לו ליהנות מצלו של העץ בוחר שלא לפעול אחר עקרונותיו ויושב תחת העץ. לאחר מכן מתרחשים שני ניסים מדהימים. תולעת מתחילה לכרסם את עץ הקיקיון והורסת אותו קליל, ובו בזמן רוח שרבית מעיקה וחמה מגיעה ופוגעת בתנאי מזג האוויר הקשים שיונה סבל מהם. יונה מתרגז וכועס עד מאוד הוא מבקש למות בשנית. למרות שאין צדק בדבר, מפני שליונה לא נעשה שום הכל אנושי, ואין לו זכות להתלונן כלל וכלל. אלוהים לא מקבל את בקשתו של יונה למות בשני המקרים. אבל עונה לו תשובה ברורה: אתה מקבל עץ שלא הגיע לך וכשאני לוקח אותו ממך אתה מתלונן. אבל אתה מצפה ממני להשמיד אנשים ולא לנהוג באותה מידת רחמים שתנהג בעץ למרות שהם כיפרו על מעשיהם?

#### **סיכום - דיון:**

- מה משמעות המשל?
- האם יונה צדק בבקשתו להרוג את אנשי נינווה?
- מהי עמדת אלוהים?
- כיצד אתם הייתם נוהגים? האם ניתן לסלוח לאדם שעשה לך מעשה רע?
- האם כולנו יכולים להיות אלה שביצעו את המעשה הרע במקום מסוים ואנחנו מצפים שיסלחו לנו?
- מה החשיבות של הסליחה בין אנשים?

#### **תובנות ודגשים חינוכיים**

על מנת להתחבר לפעילות ולהצליח לייצר אווירה מתאימה ושיח מעמיק עם החניכים, בראש ובראשונה חשוב להכיר את הסיפור: יונה הנביא. העמיקו בשאלות לדיון טרם העברת הפעילות וגבשו דעתכם בנושא, הדבר יאפשר לכם להצליח ולקיים דיון מסכם רחב ועשיר ביצע ותובנות. בהצלחה!